

TAKVA EHLİ OLMANIN ÖNEMİ VE CİHAT KAVRAMI

el-Hamdülillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ-seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne. Muhammedin ve alâ âl'ihî ve sahbihi ecma'in ve men tebi'ahû bi-ihsanin ilâ-yevmi'd-dîn. Emmâ ba'dü:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sellem ennehû kâle:

Aleyke bi takvallah ilâ ahirul hadîs.

Sadaka rasûlü'llâh. Resulullah.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim.

Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi cümlemizin üzerine olsun. Şurada Peygamber *aleyhissalatu vesselam* Efendimizin hadîs-i şerîflerinden, salih kimselerin menakıbından ve ahvalinden, sözlerinden, fikirlerinden bir miktarını size nakletmeye çalışacağım. Bu sözlerin açıklanmasına

geçmeden önce evvelen ve hasseten Efendimiz Muhammedin Mustafa Hazretleri'nin ruhu için ve sonra sair enbiyâ ve mürselinin ervâhı için, Peygamber Efendimiz'in ezvâcı, ashâbı, et-bâının, ahabbının ruhları için, sâdât-ı meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin ruhları için, bütün mukarreb, salih, müttaki kulların ruhları için, bu okuduğumuz kitabın müellifi ve içindeki bilgilerin bize naklinde emeği geçmiş olan ulemânın ruhları için, uzaktan yakından bu sözleri dinlemek üzere şuraya toplanmış bulunan müslüman kardeşlerimin cümlesinin ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan bütün yakınlarının, sevdiklerinin ruhları için, hayatta olan biz müslümanların da Allahu Teâlâ Hazretlerinin rızasına uygun ömür sürüp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı şerîf okuyup öyle başlayalım.

a. Peygamber Efendimizin Takva Tavsiyesi

Mücahidis Ebû Saîd el-Hudrî *radıyallahu anhdan* rivayet ettiğine göre, o zatı muhterem Peygamber Efendimizin ahabbından olan Ebû Saîd Hazretleri demiş ki:

جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي

"Câe racûlün ile'n-nebiyyi sallellehü
aleyhi ve sellem."

Bir şahıs Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafa Hazretlerinin huzuruna geldi ve

"Fe-kâle yâ Rasûlellâh evsînî"

Yâ Resûlallah! Bana tavsiyede bulun diye rica etti. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri bir hadîs-i şerîflerinde buyurur ki:

Allah Teâlâ hazretleri beni öteki peygamberlerden daha farklı bir takım hususiyetlerle mümtaz kıldı. Öteki peygamberlere verilmemiş bir takım imtiyazları bana ihsan eyledi. Onlardan birisi de;

أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ

"U'ttîtü cevâmi'a'l-kelimi."

Bana bazı kelimeler ile çok derin manaları ifade etmek hususiyeti ihsan olundu diyor Peygamber Efendimiz. Onun için Peygamber Efendimiz'e bir zat gelir böyle bir şey sorardı, onun söylediği bir söz ömür boyu yeterdi ona.

Öyle Bedevilerden çölde yaşayan kabilelerden Peygamber Efendimiz'i ziyarette gelmiş kimseler olurdu. Bana İslâm'ı anlat ya Resûlallah derdi. Ayak üstü Resûlullah Efendimiz 3-5 söz söylerdi. O 3-5 sözü dinlerdi o zatı muhterem. Ondan sonra ömür boyu yeterdi ona. Hatta bir keresinde birisi sordu böyle, kısa birkaç cümle ile Peygamber Efendimiz İslamiyet'i ona anlatınca, bundan ne fazlasını yaparım, ne azını yaparım dedi şahıs giderken. Bu kadarını yaparım, ne fazlasını yaparım, ne azını yaparım dedi gitti. Peygamber Efendimiz arkasından dedi ki, cennetlik bir insan görmek isteyen varsa buna baksın.

Veya dedi ki, sözünde durursa cennete girer. Peygamber Efendimiz'in onun için sözleri böyledir. Bize ne oluyor bilmiyorum ki biz yığınla söz söylüyoruz, cemaatimiz de yığınla söz dinliyor, yine eski hamam eski tas yani halimizde bir düzelme olmuyor.

Halbuki yani insana işte dinlediğini tatbik ederse yetecek şeyler bunlar, güzel, kıymetli şeyler. Onun için can kulağıyla dinleyelim. Allah Teâlâ Hazretleri manasına, derinliğine ermek nasip eylesin. Hayatımızda tatbik edip de cennetini, cemalini onunla kazanmak

cümlemize nasip eylesin. Peygamber Efendimiz bu tavsiye ettiği zat'a cevaben buyurdu ki:

عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّهَا جَمَاعُ كُلِّ خَيْرٍ

"Aleyke bi-takva'llâhi fe-innehê cemmâ'u külli hayrin"

Sana takvayı tavsiye ederim. Sen takvaya sarıl, senin üzerine boynuna borç olsun müttaki kul olmak. Takva ehli kimse olmak senin boynuna borç olsun, senin üzerine vazife olsun müttaki kul olmak. Çünkü takva her hayırın toplanma yeridir. İçinde her türlü hayır bulunan şeydir. Takva denilen huy. Cuma günleri, cuma namazına erkekler gelir, tabi hanım dinleyicilerimiz, umumiyetle cuma günleri gelmiyorlar.

Hatip Efendi minbere çıktığı zaman der ki:

أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَطَاعَتِهِ

Size Allah'tan korkmayı ve O'na itaat etmeyi tavsiye ederim der. Her yerde takva tavsiye edilir. Hatta çok vasiyetler okudum ben. Büyük meşayih-i kirâm'ın, büyük zatların, kıymetli kimselerin vasiyetlerinden çok şeyler

okudum. İlk başta evladım, oğlum takva ehli ol diyor. Müttaki kimse olmayı tavsiye ediyor.

Nedir bu müttaki kul olmak?

Takva ehli olmak, ehli takva olmak.

Ne demek?

Bütün hayırların kaynağı, bütün hayırları kendisine toplayan şey takva. Nedir bu?

Bunun izahını iyice kavramak için kelime-den işe başlayalım. Takva kelimesi hangi kökten çıkmış bir kelime.

Manası ne?

Takva kelimesi vikâye kelimesinden çıkmış. Korumak, korunmak kökünden çıkmış. Takva insanın kendisini korunması, sakınması manasına geliyor.

Peki ben neden korunup neden sakınacağım?

Hangi şeyden korunup sakınırsam takva ehli insan olurum. Günahlardan sakınmak. Allah Teâlâ Hazretlerinin yasaklarından, haramlarından sakınmak. Yasaklar, haramlar tabi çoktur.

Bunların listesi olan kitaplar var mı?

Elbette var. Büyük ve küçük günahları anlatan kitaplar var. İşte şu günahdır, bu günahdır diye madde madde, anayasa maddesi gibi

böyle yazan kitaplar var. Hocamız rahmet-ullahi aleyhde kitaplarında bunları okumuşsunuzdur ki günahları saymıştır. Kötü huyları saymıştır. Tasavvufi Ahlâk kitabı, Müminlere Vaazlar kitabı, Cennet Yolları kitabı. Şimdi günahlar umumiyetle çeşitli şeylerle işlenir. Gözle işlenir, kulakla işlenir, dil ile işlenir, elle işlenir, harama elini uzatırsın haram günah. Kalp ile işlenir. Kötü zamanda bulunursun, daha başka fitne fesat düşünürsün. E midesine haram lokma alırsa, insanın böyle haramların her çeşidinden kendisini koruması lazım.

Tabi haramlardan neden korunuyoruz?

Onun arkasında yatan mana nedir?

Onun arkasında yatan mana, haramlardan korunmadığımız takdirde Allah bizden hoşnut olmayacak, Allah'ın sevmediği bir kul durumuna düşmüş olacağız demek. Allah'a âsî olmuş olacağız. Dikkat ederseniz günahlara maâsî derler Arapçada.

Maâsî ne demek?

İsyan demek, isyanlar demek. Kul günah işlediği zaman ne yapmış oluyor?

Yâ Rabbi! Ben senin buyruğunu tutmuyorum, bu işi yapıyorum demiş oluyor. Allah

affetsin. Tabi çok kimse günahı işlerken zayıflıkla işler ama, yani böyle edepsizce ben sana isyan ediyorum diye bayrak açarak işlemez ama netice itibariyle isyan olmuş oluyor. Söz dinlemedin mi isyan oluyor. Allahu Teâlâ Hazretlerine insan âsî olduğu zaman da Allah sevmiyor.

Demek ki takva aslında Allah'ın sevmemesi durumuna düşmekten kaçınmak oluyor.

Demek ki insan ana tavuğun civcivi üzerinde titrediği gibi Allahu Teâlâ Hazretlerinin kendisini sevmesi, kendisinden hoşnut, razı olması meselesi üzerinde titreyecek. Allah beni şöyle yaparsam sevmez, acaba o zaman halim nice olur diye ondan sakınacak. Tir tir ondan titreyecek. Her attığı adımı ona göre atacak, dikkat edecek. Çünkü sonunda mesela Ahmet Efendi'yi darıltırsan, Ali Efendi, Hüseyin Efendi, Mehmet Efendi, pek çok ahababın vardır. Doğru değildir ama dersin ki canım bir dost eksik olsun. Ne yapalım, o da beni kızdırdı, konuşmuyorum dersin. Daralabilirsin ama Allahu Teâlâ Hazretleri, kainatın sahibi, dünyanın, ahiretin, yerin, göğün sahibi, maliki, sonra sana çeşit çeşit rızıkları ihsan etmiş, seni bu hale getirmiş, sana sıhhat vermiş, akıl

vermiş, evlat vermiş, ihsan vermiş, binbir çeşit nimet ki saymakla bitiremezsin, nimet olduğunun bile farkında değilsindir. Yani öyle nimetler vardır ki elden çıktığı zaman insan, meğerse bu ne kadar büyük nimetmiş dersin. Mesela uyku bir nimettir. Uyku bir nimettir. Yatıp uyuyorsun ya, bu bir nimettir. Elinden bir alındığı zaman insan o zaman anlıyor. O tarafa dönersin uyuyamazsın, bu tarafa dönersin uyuyamazsın. Yani herkesle beraber geceleyin uyumak bir nimettir. Korkmak da bir nimettir. İnsanı çeşitli şeylerden korur. Cesaret de bir nimettir. Yani nimetleri yok olduğu zaman insan kadrini kıymetini o zaman anlar. O halde Allahu Teâlâ Hazretleri bana bu çeşit çeşit nimetleri ihsan etmiş. Kerem sahibi, cömert, lütuf sahibi, büyük mevlâm, ben ona nasıl âsî olurum diye insan asıl ondan utanarak yani günahlardan kaçınmalı. Utanarak onun rızasını kaybedersem benim halim nice olur. Yazık değil mi? Benim böyle bir şey yapmam uygun olur mu diye, oradan kaçınması lazım. Hazreti Ömer radiyallahu anh'a sormuşlar takva nedir diye. Çok geçiyor Kur'an'ı Kerîm'de. Evet, müt-taki kullara çok vaatler var.

Diyor ki Allahu Teâlâ Hazretleri cennetler için;

أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ

Ü'iddet li'l-müttekîn. (Âl-i İmrân Suresi 133. Ayet)

Cennet müttaki kullara hazırlanmıştır. Hep duymuşsunuz.

وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn.

Hüsnü akıbet, işin sonunda hayırlara mazhar olmak müttakiler içindir.

İnna'llâhe me'al müttakîn. Allah müttaki kullarıyla beraberdir.

Vallâhü yühibbü'll-müttakîn. Allah müttaki kulları sever.

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا

يَحْتَسِبُ

Ve men yetteki'llâhe yec'al lehû mehracâ. Ve yerzûkhû min haysü lâ yahtesib (Talâk Suresi 2-3. Ayet)

Kim takva sahibi olursa Allah onu sıkıntılarından çıkartır, çıkış noktası öğretir

ona ve ummadığı yerlerden ona rızıklar ihsan eder. Ummadığı lütuflara gark eder.

Demek ki takva çok güzel şey. Onun için sormuşlar Hazreti Ömer'e. Hazreti Ömer'in misalini birkaç defa da size anlatmışımdır ama cemaat zaman zaman değiştiği için böyle şeyleri tekrar tekrar söylemekte de fayda vardır. Hazreti Ömer demiş ki, ey filanca, ey soruyu soran, ey bana takvanın ne olduğunu sorup da öğrenmek isteyen kimse, sen dikenli bir tarlada yürüdün mü?

Yürüdüm demiş. Diken olan yerde yürüdün mü?

Yürüdüm.

Ne yaptın dikenli tarlada?

Eteklerimi toparladım. Dikenler eteklerime takılıp da entarimi veya ayağımdaki pantolonu, şalvarı yırtmasın diye eteklerimi toparladım. Ondandır da bastığım yere dikkat ettim ki, dikenin üstüne basarsam canım yanar diye veyahut dikkat etmezsem derimi çizer kanatır diye dikkatli yürüdüm. Hah demiş, takva işte budur. Takva dikenli bir tarlada, dikenli bir yerde insanın sakına sakına, düşününe düşününe adım atması gibidir. Müslüman da düşününe düşününe adımını atacak, sakına

sakına adımını atacak, yaptığı işin Allahu Teâlâ Hazretlerinin rızasına uygun olmasına çok dikkat edecek, rızaya aykırı olmasından yüreği korku üzere olacak, hazer üzere olacak, yüreği titreyecek, ödü patlayacak. Aman yaptığım iş Allah'ın rızasına aykırı olmasın, yakışmaz, ayıp olur, yazık olur diye ondan kaçınacak. Böyle yaparsa insan çok hayırlara nail olur. Her hayır böyle zihniyettedir. Biz zihniyetimizi düzeltirsek de bu hale gelebilsek, bitti. Bizim vaazımızın gayesi hasıl olmuş demektir. Yani bir müslüman adımını sakına sakına atmayı öğrendi mi iş bitti. Teraziyi elde etti, meseleyi halletti demektir. Bu işi nasıl yapayım diye düşünecek, adımını öyle atacak. Rıza-i İlahi'ye uygunsa atacak, aykırı ise atmayacak. Zaten bu.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki:

مَنْ أَعْطَى اللَّهَ وَمَنْعَ اللَّهَ وَأَحَبَّ لِلَّهِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ فَقَدْ
اسْتَكْمَلَ إِيْمَانَهُ

"Men e'tâ li'llâhi" Allah için veren. "Ve mene'a li'llâhi" Allah için vermeyen. "Ve ehabbe li'llâhi" Allah için seven. "Ve ebğada li'llâhi" Allah için kızan.

"Fe-kadi'stekmele îmânehû" İmanını kemâle erdirmiştir. Yaptığı her işi Allah için yapabilen bir insan, kâmil bir insan olmuştur. Kâmil bir müslüman olmuştur iş biter.

Demek ki bak biz sözleri işitiyoruz ama manasını idrakimize yerleştirmedikimiz için iyi müslüman olamıyoruz. Çok basit bir prensip.

Bu prensibi kim anlamaz?

Herkes anlar. Âlim de anlar, cahil de anlar, büyük de anlar, küçük de anlar. Yaptığı işi Allah'ın rızasına uygun olarak yapacak. Allah için yapacak attığı her adımı.

Onun için Peygamber Efendimiz kendisine cevamiül kelim ihsan edilmiş olan, Allah tarafından mümtaz kılınmış, az söz ile çok mana söyleme kabiliyeti kendisine lütfedilmiş olan Peygamberimiz, kendisinden nasihat isteyen kimseye diyor ki, sana takvayı tavsiye ederim çünkü o her hayrın kaynağıdır. Tamam.

b. Peygamber Efendimizin Cihat Tavsiyesi

وَعَلَيْكَ بِالْجِهَادِ فَإِنَّهُ رَهْبَانِيَّةُ الْمُسْلِمِينَ

"Ve aleyke bi'l-cihâdi fe-innehû rahbâniyyetü'l-müslimîn."

Sonra sana cihadı tavsiye ederim. Çünkü bu ümmetin ruhbanlığıdır cihat.

Cihat ne demek?

Bizim Türkiye'deki müslümanların en az bildiği dini konulardan birisi de cihattır. Çok az bilirler. Hemen hemen bilmiyorlar gibi diyebiliriz. Nereden çıkarttınız bunu diyecek olursanız bir arkadaşı Avrupa'da bir konferansa çağırmışlardı. O da bizi yardıma çağırdı. 3-5 tane kimse, hepimiz üniversitede hocayız, bir araya geldik, o konferansta konuşulacak mevzuları düşünmeye başladık beraberce. Bu cihat mevzuu, tarifi, hududu, şumulü, çeşitleri, efendim şusu busu derken, koca bir risale olacak kadar iş uzadı ve baktık ki bizim hakikaten o çalışmayı yapmadan önce cihadı bilmiyormuşuz biz. Cihadı bilmiyor yani ahali. Halkımız ve münevverimiz cihadın ne olduğunu bilmiyor. Kısaca söylemek gerekirse, cihat yine kelime kökünden hareket edersek manası iyi anlaşılır, cihat cehdetmek kökünden geliyor. Yani insanın cehd sarf etmesi, gayret sarf etmesi.

Ama kimle cehd?

Niye cehd dememiş de cihad demiş?

Hasımlar ile karşılıklı cehd sarf etmek. O seni yenmek için cehd sarf ediyor, sen de ona yenilmemek için veyahut onu yenmek için cehd sarf ediyorsun. Mesela katele Arapça'da öldürmek demek. Ama kâtele olursa, karşılıklı öldürüşmek için birbiriyle uğraşmak demek. Kıtâl, kâtil öldürmek demek. Kıtâl, öldürüşmek demek. Yani karşılıklı vuruşmak manasına geliyor. Bu da öyle. Cehd, gayret sarf etmek demek. Cihad, hasımla karşılıklı gayret sarf etmek demek. Ha bak buradan ne kadar güzel tarif çıkıyor.

Ey Müslüman!

Senin dinini söndürmek isteyen hasımların var. Gayret sarf edip duracaklar onlar. Gayret sarf edip duruyorlar. Allahu Teâlâ Hazretleri nurunu yakmış ama o nuru üfleyip söndürmek isteyen insanlar da var yeryüzünde. Ta Peygamber Efendimizin zamanında olmuş. Hatta akrabalarından olmuş. Ne kadar garip tecdiddir ki. Ne kadar garip. Dünyanın haline bakın ne kadar garip. Amcalar, dayılar, hatta bazen kardeşler, damatlar, insana hasım olabiliyor. Şeytan, şeytan var, nefis var. Aldatıyor. Hak yolu herkes görüp de hak yolda gidemiyor.

Demek ki müslümanın bu dini söndürmeye çalışıyormuş. Onun karşısında da müslüman kendi dinini korumak için cehd etmek zorundaymış. Hocam ben şimdiye kadar hiç cehd ihtiyacı duymadım, hiç gayret sarf etme ihtiyacı duymadım. Akşamleyin yatıyorum el-hamdülillah, sabahleyin kalkıyorum dinlenmiş olarak, bütün gece horul horul uyuyorum. On-dan sonra da ezan okundukça camiye geliyorum. Ağır ağır geliyorum, ağır ağır gidiyorum camiden. yok. Yemek vakti gelince yemek yiyorum.Tamam.Hiç gayret sarf edecek birşey yok.

Yok ama bak, koca imparatorluktan kırpıla kırpıla kırpıla bir Anadolu kaldı elinde. Şimdi de bu Anadolu'ya da göz diktiler. Bu Anadolu da elden gitmek üzere.

Bak bugün bir mecmuada okudum. İsrail Savunma Bakanı bilmem ne, Türkiye'nin savaşılarak yenilmesi konusunda bilmem İtalyan devlet adamlarından filancayla konuşma yapmış. Hani şu bizim İsrail dediğimiz adam, devlet, devletçik, Türkiye'yi yenmek, parçalamak, Türkiye ile savaşmak konusunda alanen bir diplomatik nezaket vardır. Evet sen yine Türkiye'yi hudutların içine almak istersin,

yenmek istersin, parçalamak istersin ama diplomaside öyle bir şey denmez yani. Dostuz denir, müttefikiz denir, komşuyuz denir, gül gibi geçiniyoruz denir, sulh denir, salah denir, barış denir, barış hareketi denir filan ama netice itibariyle niyeti başka olur ama sözde bir diplomatik nezaket vardır. Adam dobra dobra, dobra dobra şey diyormuş yani, Türkiye'yi şöyle yapacağız, böyle yapacağız, yapabiliriz diye. Başlığını okudum da gözlük elimde, devamını okuma imkanı bulamadım ama böyle şeyler, konuşmalar geçmiş.

Eh, sen daha o zaman daha şey yaparsan, sarf etme lüzumunu duymazsan memleket elinden gider. Parçalayan, memleketimizi parçalamak isteyen insanlar yok mu?

Yani kim inkar edebilir?

Devlet adamları söyleyip duruyorlar. Demek ki cehd sarf etmek lazımmış.

Demek ki bizim şu yaşadığımız, alıştığımız klasik müslümanlıktan ayrı bir başka hakiki müslümanlık varmış ki, o cehd sarf etmeyi gerektiriyormuş.

Cehdin çok çeşitleri var, yani cihadın. Çok çeşitleri var. Çünkü düşmanlar çeşitli.

Düşmanların bir kısmı herkesin görüp bildiği düşmanların.

Yunanlı dost mu düşman?

Düşman. Belli. Efendim, tamam onu anladık. Böyle düşmanı herkes anlar. Karşına geçmiş, silahı sana çevirmiş, efendim devirmek istiyor seni. Veyahut elindeki malı almak istiyor veya tarlanı almak istiyor veya memleketini almak istiyor. Bu düşman tamam. Buna karşı cehd sarf edeceksin.

Nasıl cehd sarf edeceksin?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki:

Peygamber Efendimiz'in çok hadîs-i şerîfleri var da önce âyet-i kerîmeyi zikrederim.

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ

Ve e'iddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin ve min ribâti'l hayli türhibûne bihî 'adüvve'llâhi ve'adüvveküm. (Enfâl Suresi 60. Ayet)

Siz düşmanlarınıza karşı elinizden geldiği kadar silah biriktirin. Silah hazırlayın. Güç kuvvet hazırlayın. Düşman sizin hazırlığınızdan

korksun. Gücünüzden, kuvvetinizden korksun. Demek ki biz müslüman olarak uçağı yapmak zorundayız. Araçları, vasıtaları yapmak zorundayız. Topu, tüfeğı, şunu bunu yapmak istiyoruz.

Hazır ol cenge eğer, ister isen sulh-u salah.

Sulh istiyorsan böyle yan gelip yattın mı sulh olmaz. O zaman koyunun öyle uzaktan görüp de ne kadar yağlı, tamam kuyruğı da tam yağ bağlamış diye böyle şey yapıldığı gibi uzaktan iştahı çektiğı gibi herkes senin üstüne çullanır.

Ancak güçlü kuvvetli olursan, hudutta böyle kaşını çatıp da elinde silah durursan, o zaman korkar. Yok onunla pek sataşmaya, dalaşmaya gelmez. Onun şu kadar ordusu var, bu kadar gücü var, bu kadar kuvveti var der tedbir alır insan. Bu maddi düşman. Bu maddi düşman için bütçemizin üçte birini ayırmışız, ordu kurmuşuz. Ona karşı seçeceksin, şey yapsın diye. Her Müslüman elinden geldiğı kadar hazırlanacak filan.

c. Nefisle Cihad Etmek

Bunun ötesinde manevi düşmanlar var. Manevi düşmanların tabi hadîs-i şerîflerde bildirilen çeşitlerinden, âyetlerde bildirilen çeşitlerinden birisi şeytan. Yani insana kötülüğü yaptırmaya çalışan bir düşmanımız var. Gözle görünmez. Pek çok kimse yaptığı işin şeytandan olduğunu bilmez, yapar. Buna karşı uyanık olmalıyız.

Sonra nefis denilen bir düşman var.Nefis, aslında nefis.Ama biz onu öyle söylemek zor geldiğinden nefis diyoruz. Hani şu tatlı çok nefis olmuş, o başka, o nefis, o uzatmalı. İnsanın bir de nefisi var içinde, nefis. Bu nefis de yani insanın kendisi, iç varlığı da kendisine düşmandır.

Neden düşmandır?

İç varlık Allah'ın emirlerine karşı insanı tembelliğe sevk eder. Uyumayı sever, yemeyi içmeyi sever, gezmeyi tozmayı sever, yaşamayı gününü gün etmeyi sever. Ama hayat böyle yaşayanlara hayat hakkı tanımaz.

Ağustos böceği gibi, kış geldi mi, o zaman işi biter yani çalışması lazım. İnsanın ya arı gibi olması lazım ya karınca gibi olması lazım.

İstikbale karşı da hazırlanması lazım böyle bi-riktirmesi lazım.

Eh nefis böyle kötü şeyleri emrettiğinde nefisle de cihat gerekiyor. Hatta Peygamber efendimizin hadîs-i şerîfinde rivayet edilmiştir ki, nefisle cihad en büyük cihattır.

Neden?

Çünkü öteki kötülükler insanın nefsi terbiye edilmediği, dizginlenmediği zaman ittifak ederler onunla. Her türlü kötülük ondan çıkar. Katil nefsine uyup yapar. Hırsız nefsine uyup yapar. Arsız nefsine uyup yapar. Sarhoş nefsine uyup içer. Herkes kötülüğü nefsine mağlup olduğu için yapıyor. Genel müdür nefsine uyup rüşvet alır. Vatan haini nefsine uyup az menfaate şey yapıp memleketin menfaatlerini ondan satar. Onun için nefis en büyük düşmandır buyurmuştur Peygamber efendimiz

A'dâ aduvvike. Senin düşmanlarının en şiddetlisi, *nefsüke'l-letî beyne cenbeyke* , şu içindeki nefsindir diye buyurmuş.

Demek ki onunla da cihad etmemiz lazım. Hocam şimdi ben şimdiye kadar hiç duymadığım bir sözle karşılaştım.

Kendi kendimle nasıl cihad edeceğim?

Kendime karşı nasıl bir gayret sarf edeceğim?

Ne yapacağım ben?

Ha bak işte bu nefisle cihadın ayrı edebiyatı vardır, ayrı bir sahadır. Bunun kitapları vardır, ciltlerle kitapları vardır bunun. Bunun ayrı idman yerleri vardır, talim yerleri vardır. İnsan bu nefsi yenmeyi oralarda öğrenir. Üstadlardan, hocalardan öyle öğrenir.

Buna derler tasavvuf.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

Kad efleha men zekkâhâ. Ve kad hâbe men dessâhâ. (Şems Suresi 9-10. Ayet)

Nefsini terbiye etmezsen mahv olursun, nefsinin zapt-u rapt altına alırsan cenneti cemali bulursun. İşte onu yapmak için, nefsi terbiye etmek için usul var, yol var, metotlar var. Uzun bir şey, ilim yani. İlim dalı. Tek kitap da değil. Başlı başına tarih gibi, coğrafya gibi, tefsir gibi, hadîs gibi ilim dalı. Nefs ile de uğraşmak gerekir. O da cihadın en büyüğü oluyor. Onun içine, o nefisle uğraşmanın içine kötü huylarla uğraşmak girer. Mesela sende tembellik huyu var. Bende gayretsizlik huyu var. Falanca da itaatsizlik huyu var. Falanca da

kızgınlık huyu var. Asabilik var. Yanına hakkı söyleyemezsin gidipte. Sen haksızsın şu şöyledir, işin doğrusu budur diyemezsin. Parlar patlar. Laf söylettirmez. Buna benzer kötü huyların terbiyesi de yine nefisle olur. Nefis terbiyesi denilen o ilimle olur. O ilmi kapattık biz.Cemiyet olarak biz 20. Yüzyılın Türkiye'si olarak o şeyi kapattık. O ilmi kapattık.

Şimdi millet, herkesin nefsi var ama hem de şey gibi, Süleymaniye camisinin kubbe direği gibi, kalın, sağlam, granit gibi çatır çatır nefsi var amma nefisle uğraşma müessesesi yok. Nefis terbiyesi müessesesi yok. Kişinin nefsi olduğundan ve nefsinin kendisine düşman olduğundan haberi yok ve buna bir, bu hastalığına bir ilaç için araması yok.Tabib araması yok.İlaç, hap yutması, merhem yapması yok. Onun için kıyamet kopuyor dünya üzerinde.Türkiye de iş muntazam gitmiyor.

Neden?

Nefis terbiyesi olmadığı için.

Nerede terbiye edeceğiz nefsi?

Beden terbiyesi için spor salonları yaptık. Stadyumlar yaptık. Bakanlık kurduk. Beden terbiyesi genel müdürlükleri kurduk. Gençlik ve spor bakanlığı kurduk. Bedenimizi

geliştiriyoruz. Geliştikçe gelişiyor ama bu bedeni geliştirip de ruhu terbiye etmezsen sonra zapt edemezsin.

Ne demişler?

Ata arpayı fazla verdiğin zaman ne yapar?

Laf dinlemez. Üstündeki suvariye atar.belli ölçüde vereceksin.

Bilmiyorum köpek besledin mi?

Hani çoban köpeği olur, ev köpeği olur, şu olur, bu olur.

Fazla gıda verdin mi şaşırır hayvan.Ölçülü vereceksin yani. Herşeyin ölçüsü var.

Hasılı biz öyle anlaşılıyor ki cihadı hiç bilmiyoruz.Cihadı bilmiyoruz. Gayret sarf etmek gerektiğini bilmiyoruz. İslâm için, İslâmın korunması için kendi öz müslümanlığımızın sıhhatı, selameti için gayret sarf etmesi gerektiğini bilmiyoruz. Gayret sarf etmek lazım.Terlemek lazım. Uğraşmak lazım. Didinmek lazım. Gecesi gündüze katıp çalışmak lazım düşmanlara karşı.

Çünkü

fe-innehu rahbaniyyetu'l-Müslimin.

Peygamber efendimiz diyor ki, Müslümanlığın ruhbanlığı budur. Eski ümmetlerde dağın başına çıkarlarmış, dünyayı

terk ederlermiş. Ruhbanlık diye evlenmezmiş papaz. Çekilirmiş daha başka. Ya Allahu Teâlâ Hazretleri. “*Nikahü’l sünneti*”, nikah benim sünnetimdir buyuruyor Peygamber Efendimiz evlenmezdi.

Hanımlar kötü mü, beyler kötü mü?

Hayır.

Allahu Teâlâ Hazretleri ne kadar güzel bir nizam koymuş, ne kadar güzel bir sistem koymuş. İnsanları, mahlukları böyle erkekli dişili şey yapmış da onların nesilleri sürüp gidiyor. Devam edip duruyor. Ne kadar güzel bir sistem koymuş Allahu Teâlâ Hazretleri.

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

Fe-tebâreke’llâhü ahsenü’l-hâlikîn. (23. Müminun suresi, 14. ayet)

Ne güzel bir sanat, ne kadar usta bir düşünce, ne kadar mükemmel bir sistem. Eh bunda bir kötülük yok. Bunu terk ediyorlar, öyle şey yapmaya çalışıyorlar. Hayır. Bu ümmetin ruhbanlığı cihattır. Öyle kenara çekilmek değil. Peygamber Efendimiz gibi biz evleniriz.Evleneceğiz. Çoluk çocuk terbiye edeceğiz. Neslimiz devam edecek. Müslümanlar sürüp gidecek kıyamete kadar.

Müslüman yeryüzünde kalmaz sonra. Yeryüzünde Allahu Teâlâ Hazretlerine ibadet eden insanlar yetiştireceğiz biz. Arkamızdan bize hayır dua eden evlatlar, torunlar yetiştireceğiz. Hürriyetler bırakacağız. Birken bin olacağız. Elhamdülillah böyle sadaka-i cariyemiz olacak evlatlarımız, hayırlı evlatlarımız, bizim sadaka-ı cariyemiz olacak.

Ne demek?

Bizim amel defterlerimize, bizim vefatımızdan sonra da böyle hayırların yazılmasına sebep olan o hayır işleri için bizim defterimize Allah sevap yazacak.

Kim yetiştirdi bunu?

Babası yetiştirdi diye, dedesi yetiştirdi diye hayra vesile olanlara Allah o ecir verecek.

Bizde cemiyeti terk etmek yok. Cemiyetin içinde olup, cemiyeti ıslah etmek var. Cihad var. Cemiyetin içinde cehd sarf etmek var. Cemiyetin içinde iman düşmanlarına, iman hastalıklarına karşı mücadele etmek var bizde. Bir kenara çekilmek yok. Bir kenara çekilirse insan kendisini belki kurtarır ama kendisini de kurtaramaz.

Çünkü insan sosyal varlıktır. Tek başına yaşayamaz. Sevgi ister, alaka ister, arkadaşlık

ister, sohbet ister. Tek başına, dağın başında kaldığın zaman insanın duyguları yavaş yavaş söner, körleşir, kabasaba bir insan olur.

Onun için cemiyetin içinde bulunacağız, kötülüklerle mücadele edeceğiz. İmanın hastalıklarıyla mücadele edeceğiz. İmanımızı söndürmeye çalışan cereyatlara mücadele edeceğiz, gayret sarf edeceğiz.

Cihad şimdi, cihad hudutlarda olmuyor. Eskiden harp aletleri kısa tesirliymiş, Ancak bir ok attığın zaman elli metre öteye gidiyormuş. Kılıç iki metre ötedeki adama savrulabiliyormuş. Daha öteye bir şey gitmiyormuş. Sonra biraz kurşun çıkmış, iş uzamış. Onun arkasından top, tüfek, füze derken iş daha da yaygınlaşmış. Onun arkasından manevi silahlar çıkmış, soğuk harpler çıkmış. Kimsenin bilmediği basın yoluyla, sanat yoluyla, daha başka yollarla böyle yıpratma yolları çıkmış. Yalan dolan makineleri çıkmış. Onlarla bir milletin içinde birbirine düşman edersin, kardeşi kardeşe kestirirsin, öbür tarafta rahat edersin diyen zihniyetler türemiş.

Şimdi mesela öyle memleketler var ki, yabancı bir memleketin ordusu gelip oraya yerleşmiş değil ama, para akıtmak suretiyle orada

ajanlar tutmak suretiyle kendi rejimini, kendi ideolojisini oraya yerleştirmiş, ondan sonra bir darbe yaptırmış, güya orayı kendisi istila etmiyor ama, kendisinin adamları oranın iktidarını almak suretiyle orasını kendisine peyk yapıyor, kendisine bağlıyor.

Demek ki başka yolları var cihadın. Biz bundan da çok gafiliz. Yani bizim řu memleketimiz, řu memleketin insanları cihadın, harbin çeşidinin değiştiğinden haberdar değil. Hâlâ sanıyor ki düşman gelirse Trakya'dan tankları sürerek gelecek. Veya Kars'tan veya havadan uçakları şey yaparak gelecek. Düşman içimizde. Düşman gazetemizde, düşman her türlü yayın vasıtasında, düşman mektebimizde, kitabımızın içinde bizimle uğraşıyor. Bizi biz yapan, bizi şerefli, haysiyetli, Allah'ın sevdiği, dünyaya adaleti getiren insanlar yapan vasıflarımızı kemiriyor düşman. Hiç kimsenin haberi yok. Onunla mücadele etmek gerektiğini bilmiyor. Nasıl yapılacağını da bilmiyor. Bilsem tamam mücadele edelim, onu da bilmiyor. Bir araya geleceksin. Ulemâ yetiştireceksin, yetişmiş ulemâyı destekleyeceksin, kitaplar neşredeceksin, o kitapları dağıtacaksın, çocuklarını derleyip

toparlayacaksın, boş zamanlarda hayırları öğreteceksin, hayırlı ilimleri öğreteceksin, çocuğun başka ideolojilere mal olmayacak. Sen maddesini yetiştir, evlat diye 20 sene maaş ver, maaşından para ayır, yetiştir, gitsin komünist olsun, olur mu?

Sen büyüt, eller alsın, olur mu?

Sahip olacaksın çocuğuna, kendin gibi müslüman yetiştireceksin, dürüst yetiştireceksin, ahlâklı yetiştireceksin. Cihad şimdi böyle. Evladının hayırlı evlat yetişmesi için, cemiyetinin hayırlı olması için, cemiyetinde şerrin sönüp gitmesi için, hayrın gelişmesi için gayret sarf etmek.

Evet, bizim ruhbanlığımız demek ki cihadmış. Öyle dağın başına çekilmek yokmuş.

d. Zikir İbadeti

وَعَلَيْكَ بِذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ فَإِنَّهُ نُورٌ
لَكَ فِي الْأَرْضِ وَذِكْرُكَ
فِي السَّمَاءِ

”Ve aleyke bi-zikri’llâhi te’âlâ ve tila-
veti’l-Kur’âni fe-innehû nurun leke fi’l-erdi ve
zikru’l- leke fi’s-semâi.”

Peki Peygamber Efendimiz önce takvayı tavsiye etti. İkincisi cihadı tavsiye etti.

Biz de dilimizin döndüğü kadar size çeşitli yönleriyle onları anlatmaya çalıştık.

Acaba üçüncüde ne tavsiye edecek Peygamber Efendimiz?

Bakalım, iyi dinleyin.

”Ve aleyke bi-zikri’llâhi te’âlâ”

Senin boynuna borç olsun, üzerine vazife olsun, Allahu Teâlâ Hazretleri zikret diyor Peygamber Efendimiz. Allah'ın zikri senin boynunun borcu olsun diyor.

Sonra. ve tilaveti'l-Kur'âni, Kur'an-ı Kerîm okumak boynunun borcu olsun diyor.

Çünkü fe-innehû nurun leke fi'l-erdi Çünkü o senin için yeryüzünde nurdur.

ve zikru'l- leke fi's-semâi.” Ve gökyüzünde de senin namın yayılır.

Şimdi bunu izah edelim.

Zikir. Zikir deyince herkes yerinden şöyle bir doğruluyor. Zikir deyince herkes bir şaşırıyor. Herkesin gözü açılıyor. İki tarafa şöyle bir bakınıyorlar nedir bu filan diye. Kur'an-ı Kerîm'de zikredilen müslüman'ın vazifelerinden biridir zikir.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

Yâ eyyühe'llezîne âmenü'zküru'llâhe zikran kesîrâ (Ahzâb Suresi 41. Ayet)

Ey iman edenler!

Allahu Teâlâ Hazretleri'ni çok zikredin.

Emir değil mi?

Bak, tam bu şekilde. Arapçasının Türkçesi bu.

Bu emir değil mi?

Yâ eyyühe'llezîne âmenû Ey iman edenler!

Üzküru'llâhe. Allah'ı zikredin.

Zikran kesîrâ. Çok zikriyle zikredin.

وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

Ve lâ yezkürûne'llâhe illâ kalîlâ. (Nisâ Suresi 142. Ayet)

Münafıklar içinde diyor ki Allahu Teâlâ Hazretleri, Allah'ı ne kadar az zikrederler onlar.

Demek ki iki de bir Allah, Allah demek etmiyor. Çok zikredeceğiz demek. Demek ki Kur'an'ın emri. Ve o zaman namaz gibi bir şey oluyor, bir borç oluyor hepimizin boynuna. Oruç gibi bir borç oluyor. Çünkü Allah Kur'an-ı Kerîm'de,

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ

Ve ekîmü's-salâh (Bakara Suresi 43. Ayet)
dedi diye biz namazı kılıyoruz.

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ

Kütibe 'aleykümü's-siyâmü. (Bakara
Suresi 183. Ayet)

dedi diye oruç tutuyoruz.

Demek ki o zaman zikir de vazifemiz. Vazifen ya! Hayırlı sabahlar.

Şimdiye kadar öyle değil mi sanıyordun?
Zikir de senin vazifen.

Allahu Teâlâ Hazretleri'ni her zaman zikredeceksin. Mevlîd'i sen böyle şarkı dinler gibi mi dinliyordun?

Allah âdın zikredelim evvelâ.

Vâcib oldur cümle işde her kulâ

Allah âdı olsa her işin önü

Hergiz ebter olmaya ânın sonu

Her nefesde Allah âdın di müdâm

Allah âdıyle olur her iş tamâm

Bir kez Allah dese aşk ile lisân

Dökülür cümle günah misl-i hazân

İsm-i pâkin pâk olur zikr eyleyen

Her murâda erişür Allah diyen

Sen şarkı diye, ilahi diye mi dinliyordun?

Nasihat almıyor muydun şimdiye kadar?

Kur'an-ı Kerîm'in ayetlerini Arapça diye bilmiyorsun ama bak, Türkçe ne kadar güzel söylemiş, tam Kur'an-ı Kerîm'in tefsiri gibi anlatmış Süleyman Çelebi merhum. Başını örtüyorsun, efendim şekerleri hazırladım mutfağa, Mevlîd'i okuyorsun, ondan sonra olmaz. İnsan dinlediği sözün manasını anlayacak, anladığında yapacak. Yani sözü üzerinde özüne tesir edecek. Bak Peygamber Efendimiz zikrullahı tavsiye ediyor. Kur'an-ı Kerîm tavsiye ediyor. Peygamber Efendimiz de tavsiye etmiş o şahsa. Allah'ın çok zikret diye.

Efendim yani zikir yasak değil mi şimdi?

Gayri kanuni bir şey mi yani zikir?

Hayır.

Zikir bir ibadettir.

Emekli hakimlerden bir Abdullah Arı diye efendi var. Kalın bir kitap yazmış. Allah'ı niçin anıyoruz diye bir kitap. Çok güzel maşaallah. Allah selamet versin. Allah razı olsun. Güzel güzel anlatıyor. Şu kadar senelik hakimlik yaptık diyor. Kanunları gayet iyi bilirim diyor.

Allah'ı zikretmek niye suç olsun?

Sonra ne karışır?

İnsana, insan Allah diyor. Yani Allah'ı zikretmek suç değildir. Kanun ona karışmaz. Evet bir kanun var, tekkelerin kapatılması, şeyhlik, dervişlik vesairenin mülga edilmesiyle ilgili bir kanun var. Ama zikir bir ibadettir. Camide bak 33 defa SübhanAllah demedik mi demin? Müezzin kılavuzladı, biz de 33 defa Sübhanallah dedik, 33 defa Elhamdülillah dedik, 33 defa Allahu Ekber dedik, işte zikir. Bunu pek çok kimse bilmiyor, memurlar da bilmiyor. Hakimlerin de belki bir kısmı bu inceliği fark etmiyor yani.

e. Kuran-ı Kerim Okumanın Sevabı

Demek ki Peygamber Efendimiz o kimseye Allah'ı zikretmeyi de tavsiye etmiş, Kur'an-ı Kerim okumayı da tavsiye etmiş.

Kur'an-ı Kerim'i niye okumayı tavsiye etmiş?

Kur'an-ı Kerim'in içinde Allahu Teâlâ Hazretleri'nin emirleri ve yasakları var. Bizim Rab-bimiz ya, bizi yarattı, bizi bu dünyaya gönderdi, bize buyruklarını Kur'an-ı Kerim'de yazmışlar, Peygamber Efendimiz'e vahiy olarak inmiş. Allahu Teâlâ Hazretleri'nin emirleri, yasakları var Kur'an-ı Kerim'de.

Niye Kur'an-ı Kerîm'i tavsiye ediyor bize Allahu Teâlâ Hazretleri'nin Resulü?

Kur'an-ı Kerîm'i okuyalım, emrettiği şeyleri yapalım, yasak ettiği şeyleri bırakalım diye.

Ha demek ki Kur'an-ı Kerîm makam ile okutmak için değilmiş sadece. Evet, Kur'an-ı Kerîm'i insan açsa, yüzüne baksa sevaptır. Okusa sevaptır. Elif, Lam, Mim dediğin zaman, Elif'e bir sevaptır, Lam'a bir sevaptır, Mim'e bir sevaptır. Çok sevabı vardır. Öyle okunduğu zaman da sevap olur ama asıl içindeki manayı bilecek, tatbik edecek.

Biz müslümanların hastalıkları, yaygın hastalıkları, bugünün müslümanların yaygın hastalıklarından birisi de Kur'an'dan haberdar değildir. Haberdar olmamasıdır. Bugünün müslümanı Allah'ın kendisine göndermiş olduğu kitabı okumamıştır daha. İsterseniz ben hiç tek tek sormayayım, kendi kendinize sorun.

Kur'an-ı Kerîm baştan sona okudunuz mu?
Cevabını kendi kendinize verin.

Kur'an-ı Kerîm'i baştan sona manasını bilerek okudunuz mu?

Hani hatim Arapçası, ayrı. Manasını bilmeden okuma. Ama içinde bakalım ne

emirler var, ne yasaklar var diye baştan sona okudunuz mu, okumadınız mı?

Cevabını ona göre verin.

f. Hayırlı Ve Dozunda Konuşmak

وَاخْزُنْ لِسَانَكَ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّكَ بِذَلِكَ تَغْلِبُ
الشَّيْطَانَ

“Vehzün lisâneke illâ min hayrin, fe-inneke bi-zâlike tağdibü’ş-şeytân.”

Sonuncu tavsiyesi de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin, diline sahip ol, dilini hapset, dilini tut.

Illâ min hayrin. Ancak hayır söyleyeceğin zaman konuş. Aksi takdirde dilini ağzının içine hapset diyor Peygamber Efendimiz. Yani çok konuşmayı istemiyor Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz. Konuşmaları süzmeyi istiyor. Biz konuşmak istediğimiz hususları aklımızın süzgecinden geçireceğiz. Eğer hayır ise söyleyeceğiz, şer ise yutkunup susacağız. Tam ağzımıza kadar gelmiş şeyi söylemeyeceğiz, susacağız. Peygamber Efendimiz bize dilimizi ya hayır söylemek veya tutmak tavsiyesinde bulunmuş.

Hadîs-i şerîfi bir kere daha başından sonuna hatırdâ kalsın diye hızlıca şöyle okuyalım.

Ebû Said el-Hudrî isimli sahabî Peygamber Efendimiz'den naklen diyor ki;

Bir zat, bir kişî Peygamber Efendimiz'e geldi ve ona dedi ki:

Ey Allah'ın elçisi! Bana tavsiyede bulun. Bana öğüt ver dedi. Öğüt istedi Resûlullah Efendimiz'den. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Hazretleri de hayır demedi, sonra demedi. Çok uzun söz de söylemedi, kısaca söyledi.

Neden?

Çünkü onun her sözü kısadır ama ciltlere sığmaz izahları. O hafzayı vermiş Allahu Teâlâ Hazretleri ona.

Dedi ki; sana takvayı tavsiye ederim. Çünkü takva her hayrın kaynağıdır. Sana cihadı tavsiye ederim.

Çünkü cihad bu ümmetin ruhbanlığıdır. Sana zikretmeyi, Allah'ı zikretmeyi, zikrullahı tavsiye ederim ve Kur'an-ı Kerîm okumayı tavsiye ederim. Çünkü bu senin için nurdur, yeryüzünde nurdur, gökyüzünde de namdır.

Namını arttırır. Gökyüzünde, yerde nur nasıl oluyor, gökte nam nasıl oluyor?

Şimdi Allahu Teâlâ Hazretleri, malum bir insan karanlıkta kalır, karanlıkta kalır, Hiç ışıık olmayınca nereye basacağını bilemezsin. Yanlış bir yere basarsan çukurada yuvarlanıp ölebilir yani. Ama ışığı olunca önünde varacağı yolu görür, dosdoğru gider.

Zikir ve Kur'an-ı Kerîm insanın karanlık yerde nuru gibidir. Yürüyeceğı yolu aydınlatır, böylece hakkı hakikati görür, hak yolda yürür insan.

Bir de insan zikrettiğı zaman, hakikaten insanın yüzüne nuru akseder. Yani insanın yüzü nurlanır, gözü nurlanır, gönlü nurlanır.

Gönlü nurlandı mı bir insan ne olur?

Bazı insanların gönülleri ölüdür. Hiç hakkı, hakikati kabul etmez. Onun gönlü nurlanınca canlanır, canlanınca hakikati kabul eder. Sonra gönül Allahu Teâlâ Hazretleri'nin marifetullahının, muhabbetullahının yeridir. Gönül öyle pâk olunca Allahu Teâlâ Hazretleri oraya tecelli eder.

Padişah konmaz saraya

Hane mamur olmadan

Padişahı ağırlamak istersen evini bir yukarıdan aşağıya silip süpüreceksin, tertemiz olacak, pırıl pırıl olacak, kapının önünü süpüreceksin, halılar döşeyeceksin diye padişah geliyor.

Padişah konmaz saraya

Hane mamur olmadan.

Gönlünü nurlandıracaksın, ışıklandıracaksın, pırıl pırıl, tertemiz olacak, kötülük kalmayacak içinde, o zaman Allahu Teâlâ Hazretleri tecelli edecek.

Tecelli edince ne olur?

O uzun bir iş. Ama her şey budur. Bu kainatın sahibi sana rahmet nazarıyla bakarsa, senin gönlüne tecelli ederse, her şey olur. Hani eski evliyâullahın bazı şeylerini okuyorsun ya, şöyle yapmış, böyle yapmış.

Neden oluyor?

Allah sevince öyle olur. Kişiyi sevdi mi Allahu Teâlâ Hazretleri, hadîs-i kutsi de bildirdiği gibi, gören gözü olur. Onunla görür. İşiten kulağı olur, onunla duyar. Tutan eli olur., onunla tutar. Yürüyen ayağı olur, onunla yürür. Konuşan dili olur, onunla söyler. Yani her işine yardım eder. Bir insan kendi gözüyle karanlıkta göremez. Allah gösterirse görür. Kendi gözüyle

5-10 kilometre görür, daha ötesini göremez. Allah gösterirse öbür tarafı görür. Duvarın öbür tarafını görür, dünyanın öteki ucunu görür. Okumadın mı kitaplarda?

Hz. Ömer *radiyallahu anh* cuma hutbesini okumak üzere minbere çıkmış, halka vaaz ediyor. Medine-i Münevvere'de. Durmuş, kesmiş sözünü.

Yâ Sâriye dağa dikkat et! Yâ Sâriye dağa dikkat et diye seslenmiş.

Sâriye kim?

Irak'taki, İran'daki ordusunun komutanı. Kendisi nerede?

Hicaz'da. Arada binlerce kilometre mesafe var, günlerce, aylarca gidilecek yol var. Oradan minberden ona seslenmiş, Yâ Sâriye dağa dikkat et diye. Meşhur bir şeydir bu.

Sonra gelince Sâriye'ye soruyorlar ne oldu diye?

Düşmanla çarpışıyordum diyor. Bir cuma günü düşmanla çarpışıyorduk, cihat ediyorduk diyor. Cihat ederken farkına varmamışım, arka taraftan düşman birlikleri çevirmiş beni diyor. Hz. Ömer'in sesini duydum. Ey Sâriye dağa dikkat et deyince diyor, tedbirimi aldım, düşman

şey yapmadı. O Hz. Ömer'e Hicaz'dan Irak'ı, İran'ı gösteren nedir?

Allah. Başka bir şey değil. Allah sevdi mi bir insanı, gören gözü oldu mu, öyle olur işte insan. Başka uzun misale lüzum yok. İşte nur olur. İnsan zikretti mi, o zaman her şeyin nuru olur yeryüzünde. Sonra gökte de namı anılır. “*Zikru’n leke fi’s-sema’*” Semada da sana zikir olur diyor.

O ne demek?

Onun da birkaç çeşit izahı vardır. Birisi şu ki, “*Üzkürullahe yezkurküm*”. Siz Allah'ı zikredin, Allah da sizi zikreder. Eğer siz Allah Allah diye Allah'ı zikrederseniz kendi kendinize Allah da sizi zikreder. Ne büyük şereftir. Senin gibi hakir, iki para etmez bir zerre, toprak parçasını Allahu Teâlâ Hazretleri, Kainatın Efendisi, sahibi, maliki zikrediyordur. Ne büyük şereftir. Şereflerin şerefidir yani. Akıl almaz bir şereftir. Eğer sen aşikare zikredersen Allah'ı.

Aşikaren zikir ne demek?

Onun da bir iki manası var. Bir manası şudur ki, yüksek sesle Allah, Allah, Allah demektir. İkinci manası şudur ki, insanlara Allah'ı sevdirecek sözler söylemektir. Allah'ı

anmaktır topluluğa karşı. Ey insanlar gelin Allah'a kul olun. Nelere kul oluyorsunuz yazık değil mi?

Niye nefse kul oluyorsunuz?

Niye şeytana kul oluyorsunuz?

Niye iki paralık dünyaya kul oluyorsunuz?

İki büklüm eğiliyorsunuz da, değer mi falan diye Allah'a kul olmaya. Allahu Teâlâ Hazretleri'nin lütuflarını, kelâmlarını hatırlatıp da Allah'a iyi kulluk etmeye yöneltmek, o da olabilir, o manaya da olabilir.

Allahu Teâlâ Hazretleri'ni böyle bir topluluğa karşı anarsa kişi, Allahu Teâlâ da o kişiyi daha hayırlı bir topluluğa karşı anarım buyuruyor hadîs-i kudsi'de.

Ne demek daha hayırlı bir topluluk?

Allahu Teâlâ Hazretleri'nin mukarreb melekleri var. Kendisine çok yakın mahlukları var. Çok sevgili mahlukları var. Onlara anarım diyor. Yani Allahu Teâlâ Hazretleri de buyuracak ki, ey meleklerim, ey benim yakın kullarım, yaratıklarım, meleklerim, bana mukarreb olan kullarım, ey kerî buyyûn, bak bu kulun şu aciziyle, şu kusuruyla, bu fakirliğiyle, şu cahilliğiyle, şu noksanlığıyla, dünyada bu kadar sıkıntı varken, fitne varken, fesat varken,

şeytan varken, nefis varken, onların hepsinden geçmiş, kurtarmış yakasını da benim varlığımı, birliğimi idrak etmiş, insanlara beni anlatıyor, bak şunun haline diye meleklerine övünür. Onu anlatır ve över. İşte o semada zikir odur. Semada anılması. Bütün melekler dünyada zikir eden insanın şeyini böylece bilirler.

Hatta Allahu Teâlâ Hazretlerinin gezici melekleri vardır ki zikir yapılan yerleri, meclisleri karanlık yerde ışık yanan yerler gibi tespit edip oraya yığılırlar. Mesela şu bizim vaaz meclisimiz, şu hadîs okunan anlatılan, bir çeşit zikir meclisidir. Çünkü hep Allah diyoruz, Resûlullah diyoruz, dinin hakikatlerini anlatıyoruz. Buna benzer meclisleri melekler tespit eder, göğe kadar üstüne yığılırlarmış.

Demek ki semada da insana tam şöhret oluyor yani zikrullah.

Onun için şimdiye kadar pek yapmadığınız, ihmal ettiğiniz bu hususta da bir düşünün bakalım. Bu da böyle namaz gibi, oruç gibi Allah'ın bir emriymiş. Ben bu zikri nasıl yapmam lazım geliyor diye biraz bir çırpının bakalım, araştırın sağı solu.

Ondan sonra da Peygamber Efendimiz dili tutmayı tavsiye etti. Ya hayır söyleyeceğiz, ya

susacağız. Buradan çıkacak ders. Dilini tut, ancak hayır söyle. Ancak böylece şeytana galebe çalabilirsin diyor. Hakikaten de insan ağzına gelen her sözü söylerse çok sıkıntılara uğrar. Onunla ilgili pek çok sözlerimiz vardır söylenecek ama, vakit herhalde onlara pek müsaade etmez.

Yalnız şu var ki, bir insan dilini tuttu mu, söz onun esiridir. İçinde. İsterse söyler, istemezse söylemez. Esiridir. Söyledi mi, insan sözünün esiridir. Çıktı bir kere ağzından, artık o sözün esirisin. Bakalım nereye varacak o söz?

Yaydan fırlamış ok gibi. Bir kere senin ağzından çıktı mı, hayırsa sevap gelir, şerse bekle bakalım. Kanuni mahsursa savcı yakana yapışır. Efendim, bir başkasının hukukuna tecavüzse o adam yakana yapışır. Vay sen benim aleyhimde filan yerde niye böyle dedin diye.

Ne zararlar olur?

İnsan söylediği sözün esiri olur. Onun için sözüne çok dikkat etmelisin. Peygamber Efendimiz sözünü burada tamamlamış veyahut rivayet burada bitiyor.

Allahu Teâlâ Hazretleri cümlemizi takva ehli eylesin. Attığı adımı ölççe biç, sakınarak

atan, her yaptığı işte Allah'ın rızasını düşünen, Allah'ın gazabına uğramaktan çok korkan, titreyen insanlar eylesin cümlemizi.

Hepimizi dinimiz için gayret sarf etmek gerektiğinin idrakine ertirsin. Böyle bir işe yaramayan, hiçbir kimseye hayrı dokunmayan ölü gibi insanlar olmaktan aktif, faydalı herkese malca, bedence, sözce, nasihatçe faydası dokunan aktif müslümanlar eylesin.

Bak bu cemiyet bizim, bu memleket, bu vatan bizim. Biz hayra çalışırsak hayır çoğalır. Biz çalışmazsak şer çoğalır. Çünkü şer kaynakları durmuyor ki, bak cihat dedik, karşılıklı düşman da bizi söndürmek için uğraşiyor. Düşman durmuyor ki, ne Yunanlı duruyor, ne Bulgar duruyor, ne Rus duruyor, ne İngiliz duruyor, ne Fransız duruyor, ne Ermeni duruyor, ne Yahudi duruyor. Hepsinin böyle fesatları kaynayıp duruyor.

E sen durursan olur mu?

Etrafta bir sürü böyle kurtlar dolaşıp dururken, sen kuzu kuzu böyle yatarsan olmaz. Tedbir alacaksın.

Allahu Teâlâ Hazretleri cümlemizin dini için cehd sarf eden, uykusunu, rahatını kaçırıp da biraz emek sarf eden, yorulan, yorgunluktan

bitap düşüp de şöyle kenarlarda istirahat yerleri arayan, biraz çalışkan müslümanlar eylesin.

Ondan sonra Allahu Teâlâ Hazretlerinin zikrinden, fikrinden hiçbirimizi gafil etmesin. Kendisini çok çok zikreden kimselerden eylesin. Kur'an-ı Kerîm'e yabancı yabancı bakmaktan bizleri kurtarsın. Arapçayı öğrenmek, Kur'an-ı Kerîm'in ahkâmına vakîf olmak, Kur'an-ı Kerîm'in ahkâmıyla amel etmek, Kur'an-ı Kerîm'e göre yaşamak ve Kur'an-ı Kerîm'in şefaatiyle cennete girmek nimetine cümlemize erdiresin. Ve dilimizi hayırlı işlerde kullanmaya, hakkı sabrı tavsiye etmekte kullanmaya, hayırlı şeyleri yapmakta kullanmaya cümlemizi muvaffak etsin. Şerleri ağzımızdan çıkartmasın.

g. Hayra Vesile Olmanın Sevabı

Ebû Mes'ûd el Ensârî *radiyallahu Teâlâ'dan* şöyle rivayet edilmiş ki, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerine bir şahıs gelmiş ve cihada iştirak etmek istediğini söylemiş. Ve demiş ki:

اَحْمِلْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اِذْهَبْ إِلَى فُلَانٍ فَإِنَّهُ يَحْمِلُكَ فَأَعْطَاهُ
بَعِيرًا فَرَجَعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَأَخْبَرَهُ

“Ehmilnî yâ Rasûlallâh”

Yani Ya Resûlallah! Bana bir binek nasip eyle. Ben onun üstüne bineyim de, at mı olacak, deve mi olacak ne olacaksa, cihada onunla gideyim.

“Fe-kâle Rasûlüllâh sallallâhü aleyhi ve sellem: İzheb ilâ fulânin ve innehû yahmilüke.”

Filancaya git, o seni taşıyacak bir vasıta sana nasip eder, sana harp içinde lüzumlu malzemeyi verir.

“Fe e’tâhü ba’îran. Fe-race’a Rasûlüllâh sallallâhü aleyhi ve sellem: Men delle ‘alâ hayrin felehû mislü ecri fâ’ilihî.”

O da ona bir hayvan vermiş. Al bununla cihada git diye. Kendisine müracaat eden Resûlullah'ın göndermiş olduğu şahsa bir hayvan vermiş. O hayvanın üstüne binip

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimizin yanına gelip de,

Yâ Resûlallah! İşte gittiğim şahıs bana şu hayvanı verdi diye haber verince, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyurmuş ki:

Kim bir hayra delalet ederse, vasıta olursa,

Felehû mislû ecri fâ'ilihî. o hayır bizzat işleyen, yapan kimsenin ecri kadar ecir, o delalet eden kimseye de verilir.

Yani bu hadîsede söylediğine göre, o binek hayvanını o gaziye veren kimse de o gazinin yaptığı amelin sevabını alıyor.

Neden?

Çünkü ona o binek hayvanını verdi, onun o cihat hayırını yapmasına yardımcı oldu.

İşte bu ve buna benzer misallerden İslâmiyet'te bir umumî kaidedir. Allahu Teâlâ Hazretleri amelleri niyetlere göre kat kat cezalandırıyor, mükâfatlandırıyor. Niyeti neyse.

Huzeyfe b. Yemân radiyallahu anh'ten rivayet edilmiştir ki:

قَدِمَ سَائِلٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَسَكَتَ الْقَوْمُ، ثُمَّ إِنَّ رَجُلًا أَعْطَاهُ فَأَعْطَاهُ الْقَوْمُ فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ اسْتَنْ خَيْرًا فَاسْتَنْ بِهِ فَلَهُ أَجْرُهُ وَمِثْلُ أَجُورِ مَنْ
تَبِعَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ
اسْتَنْ شَرًّا فَاسْتَنْ بِهِ فَعَلَيْهِ وَزُرُّهُ وَمِثْلُ أَوْزَارِ مَنْ
تَبِعَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ مِنْ أَوْزَارِهِمْ شَيْئًا

“Kadime sâilün alâ ahdi Rasûlillâhi sallallâhü aleyhi ve sellem fe-sekete'l-kavmü. Sümme inne racülen e'tâhü fe e'tâhü' l-kavmü fe-kâle Rasûlüllâh sallallâhü aleyhi ve sellem: Men istenne hayran fe'stünne bihî fe-lehü ec-ruhû ve mislû ücûri men tebi'ahû min ğayri en yünkasa min ücûrihim şey'â. Ve men istenne şerran fe'stünne bihî fe-aleyhi vizruhû ve mislû evzâri men tebi'ahû min ğayri en yünkasa min evzârihim şey'â.”

Bir başka hadîs-i şerîf de şöyle, Ebû Huzeyfe, Huzeyfe b. Yemân radiyallahu an-h'ten rivayet edildiğine göre:

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in zamanında birisi geldi ve dilendi,

bir şey istedi. İhtiyacı olduğunu söyledi. Halktan bir şey istedi.

fe-sekete'l-kavmü. İnsanlar hiç ses çıkartmadan durdular. Yani o istiyor ama davranmadı kimse. İsteddiği şeyi vermeye kalkışmadı. Öyle durdular. Sustu kavim.

Sümme inne racülen e'tâhü. Sonra adamcağızın birisi kalktı, ona bir miktar hayır yaptı. Bir şey verdi. Onu görünce, fe e'tâhü' l-kavmü, öteki insanlar da birer ikişer kalkıp kalkıp ona bazı hayırlar vermeye başladılar.

Bunun üzerine Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki:

Men istenne hayran Kim bir hayra yol açarsa, yol yaparsa, bir hayrı âdet haline getirirse, fe'stünne bihî Sonra o yaptığı şeyi de takip edilirse, ortaya koyduğu o usûlde yapılırsa, fe-lehü ecruhû ve mislü ücûri men tebi'ahû, o âdeti ortaya çıkaran kimseye kendi yaptığından dolayı bir sevap, bir ecir verilir. Bir de kendisine tabi olup da o hayrı ona bakarak yapmış olan başka kimselerin de ecirleri, *tebi'ahû min ğayri en yünkasa min ücûrihim şey'â*.

Onların sevaplarından, ecirlerinden hiçbir şey eksilmemek şartıyla bir misli yine o ilk âdeti çıkaran kimseye verilir.

Bu hadîseye göre nasıl?

Şahsın birisi çıktı, ilk önce o isteyen kimseye, muhtaç kimseye bir miktar yardım yaptı, onu görerek yol açtı yani, bir usul ortaya çıkardı, onu görerek öteki insanlar da kalkıştılar.

Şimdi o kendisi ilk verdiği hayırdan dolayı bir sevap alacak, kendisine bakarak kaç kişi kalkıp da o hayrı yapmışsa onların sevabı kadar da sevap alacak yine, ama ötekilerin sevabından bir şey eksilmeyecek. Onlar o hayrı yaptılar diye Allah onlara ecirlerini verecek. Onların ecirinden ötekisine bakarak yaptılar diye bir eksiltmece yok. Eksiltmece yok ama ilk sebep olana onların misli kadar ecir veriliyor.

Bunun aksi de doğru. Çünkü Peygamber Efendimiz sözünün devamında buyurmuş ki;

Kim bir kötülüğü ortaya çıkartırsa, âdet ederse, yol yaparsa, usul haline getirirse, ona kendisinin çıkartmış olduğu kötülükten dolayı bir günah yazılır, bir de kendisine bakıp da o kötülüğü yapmaya devam eden kimselerin günahları da ilave edilir, onlar da yazılır. Ama

o günahı yapanların günahlarından bir şey eksiltilmemek şartıyla. Yani herkes yaptığından dolayı bir cezaya uğrayacak gene ama, ilk sebep olana, sebep olduğundan dolayı ötekilerin günahı da yükleniyor.

Onun için insanın yaptığı işe çok dikkat etmesi lazım.

Yani hayır mı yapıyor, şer mi yapıyor?

Hayra mı örnek oluyor?

Şerre mi örnek oluyor?

Çok dikkat etmesi lazım. Çünkü kendi yaptığı gûnahtan kurtulmak için insan uğraşır, tevbe eder, sadaka verir, yalvarır, yakar ama öteki.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

20.10.1982

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ